

Asia: VN/24936/2021

## **Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (508/2020) muuttamisesta (viides kierros)

Suomen Taksiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta.

Kustannustukea ollaan esityksessä kohdistamassa erityisesti ravintola-, majoitus ja tapahtumaloille. Tämän lisäksi tukea voitaisiin myöntää harkinnanvaraisesti myös muiden toimialojen yrityksille edellyttäen, että hakemuksessa yritys pystyy perustelemaan liikevaihdon laskun johtuvan nimenomaan pandemiarajoituksista. Nordean keräämän korttimaksuaineiston mukaan, kolme kesän aikana eniten rajoituksista kärsinyttä toimialaa ovat olleet tapahtuma-ala, julkinen liikenne ja taksitoimiala. Ravintola-ala on kyseisessä tilastossa viidenneksi eniten kärsinyt toimiala. Esitämme, että taksitoimiala lisätään kustannustuen piiriin kuuluvien toimialojen joukkoon. Taksiala on yksi koronakriisin suurimpia kärsijöitä ja todellisissa vaikeuksissa tällä hetkellä, alan vaikeudet johtuvat nimenomaan viranomais määräyksistä. Kokoontumiskielto ja ravintoloiden aukioloaikojen rajoitukset ovat vähentäneet taksikysyntää. Matkustusrajoitukset ovat käytännössä lopettaneet liikematkustamisen ulkomailta, millä on ollut suuri merkitys suurten kaupunkien taksikysyntään. Lisäämällä taksiala niiden toimialojen joukkoon, joihin tuki erityisesti kohdennetaan, vähennettäisiin tarpeetonta työtä sekä hakijoilta että hakemusten käsittelijöiltä.

Tiivistelmä:

- liikevaihdon alenemavaatimuksen tulee olla enintään 20 %
  
- YEL-työtuloaan koronan aikana laskemaan joutuneiden osalta käytettävä koronaa edeltävää YEL-työtulon tasoa kustannustukea määriteltäessä
  
- yhtiömuotoisten yrittäjien palkkakulut otettava huomioon laskennallisesti, jos yrittäjät eivät ole pystyneet maksamaan palkkoja itselleen
  
- oman palkatun henkilökunnan henkilöstökustannukset oltava osa kustannustuen laskentaperusteita vähintään vuokratyövoiman kustannuksia vastaavasti
  
- yrityksen oman käyttöomaisuuden kustannukset oltava osa kustannustuen laskentaperusteita vähintään vuokratun käyttöomaisuuden kustannuksia vastaavasti
  
- yksilöllisten yritysten erityistapausten osalta oltava erillinen käsittelyprosessi, joka mahdollistaa erityisten tapahtumien vaikutusten arvioinnin kustannustuen perusteeksi

#### Liikevaihdon alenemavaatimus

Vaatimus 30 prosentin alenemavaatimukselle on ehdottomasti liian suuri, joten esitämme tuen määräytymisen edellytykseksi 20 prosenttia. Useat pienyrittäjät ovat kyenneet vähentämään liikevaihdon alenema lisäämällä työmääräänsä merkittävästi. On epäoikeudenmukaista, että yrittäjä, joka on siirtynyt tekemään pitkiä työpäiviä seitsemänä päivänä viikossa jää tuen ulkopuolelle ja yrittäjä, joka on puolestaan vähentänyt työnteon määrää kysynnän laskiessa, pääsee tuen piiriin. Lisäksi palvelualojen pienyrityksillä kate on usein pieni, jolloin 30 prosentin liikevaihdon alenema tarkoittaa käytännössä, että yrittäjä on joutunut työskentelemään palkatta.

Vertailukaudeksi esitetään 1.6.–30.9.2019. Osa taksirytyksistä on lisännyt kalustoaan koronakriisin aikana. Yleensä nämä investointipäätökset on tehty ennen kriisin puhkeamista, eikä jo tehtyjä investointipäätöksiä ole ollut mahdollista perua kriisin puhjettua. Lisääntyneen kaluston johdosta, kyseisten yritysten kohdalla ei välttämättä toteudu 30 prosentin liikevaihdon alenema, vaikka joustamattomat kulut ovat kasvaneet olennaisesti. Tästä johtuen kyseisillä yrityksillä tulisi olla mahdollisuus esittää Valtiokonttorille vertailukelpoinen liikevaihdon määrä tukikaudelta verrattuna vertailukauteen.

#### Yrittäjien palkka

Yritystoiminnan luonteeseen kuuluu, että yritysmuodosta huolimatta ensimmäinen ja suurin joustava kuluerä on usein yrittäjän oma palkka. Toiminimiyrittäjien ja henkilöyhtiöiden yrittäjien osalta palkkakustannukset määräytyvät YEL-työtulon mukaisesti, joten heidän osaltaan palkan tosiasiallinen nostaminen tai nostamatta jättäminen ei vaikuta kustannustukeen. Mielestämme kuitenkin heidän YEL-työtulonsa tulisi huomioida sillä tasolla, joka heillä oli voimassa koronapandemian alkaessa, jos he ovat joutuneet syystä tai toisesta YEL-työtuloaan koronapandemian aiheuttamien maksuvaikeuksien vuoksi laskemaan.

Eriytynyt ongelma on niiden yhtiömuotoisten yritysten yrittäjien osalta, jotka ovat jättäneet oman palkkansa nostamatta tässä taloudellisessa tilanteessa. Näissä tapauksissa Tulorekisteriinkin ei tietenkään ole voinut muodostua palkkatietotoja. Vaille kustannustukea jäävät nyt tältä osin ne yritykset, joiden yrittäjät eivät ole voineet nostaa palkkaa heikossa taloustilanteessa. Asia olisi ratkaistavissa niin, että samoin kuin ammatinharjoittajilla, yhtiömuotoisen yrittäjän tulo voitaisiin huomioida yrittäjän erillisen selvityksen perusteella YEL-työtulon tai verotuksessa vahvistetun vuoden 2019 ansiotulon mukaisesti, jos yrittäjä ei kuulu YEL-vakuutettujen piiriin. Näin toimien myös yrittäjät, jotka ovat jääneet käytännössä vaille minkäänlaista tuloa yrityksestään koronakriisin aikana, voisivat saada jonkinlaista tukea myös oman työnsä osalta.

Vuokratyövoiman kulut suhteessa oman henkilökunnan kuluihin

Mielestämme on kohtuutonta, että vuokratyövoiman kulut ovat kokonaisuudessaan, sisältäen siis myös vuokratyövoimaa tarjoavan yrityksen liikevoiton, kustannustuen piirissä, kun samanaikaisesti oman palkatun henkilökunnan kuluista vain palkka ja laskennallinen 20 % osuus sivukuluina kuuluu kustannustuen piiriin. Esitämme, että oman henkilökunnan kaikki henkilöstökulut sellaisenaan kuuluvat kustannustuen piiriin täysimääräisenä.

Yrityksen omaisuuteen liittyvät kustannukset

Kustannustuen aiemmissa vaiheissa olemme kantaneet suurta huolta yrityksen omaisuuteen liittyvistä kustannuksista. Vuokrattu käyttöomaisuus kuuluu kustannustuen piiriin, mutta yrityksen omaan taseeseen hankittu omaisuus ei. Tämä vääristää kustannustuen perusteita kohtuuttomasti ja aiheuttaa pitkään jatkuneena jo vääristymisiä kilpailuasetelmaan markkinoilla.

Esitämme edelleen, että poistokustannukset huomioidaan vastaavasti kuin vuokratulot kustannustukea määriteltäessä. Ei ole oikeudenmukaista, että yritystensä tasetta vahvistaneet

yrittäjät joutuvat nyt huonompaan asemaan kuin ne, joiden toiminta on perustunut tarvittavan omaisuuden vuokraamiseen. Esimerkiksi taksiajoneuvonsa vuokraamalla hankkinut taksiryrittäjä on kustannustuen osalta merkittävästi paremmassa asemassa kuin yrittäjä, joka on hankkinut ajoneuvonsa yrityksen omistukseen taseeseen. Mikäli lakiesityksen puutteita ei korjata, niin tämä kannustaa yrityksiä jatkossa hankkimaan tarvitsemansa kaluston vuokralle sekä työvoimansa vuokratyövoimana, jolloin puolestaan yritysten taseet ja suhdannepuskurit jäävät vaatimattomalle tasolle. Tämän kaltainen kehityskulku ei ole yhteiskuntamme näkökulmasta tavoiteltava tila, eikä vahvista yritystoimintaamme.

#### Selkeät määritykset ja nopea käsittely

Kustannustuen perusteiden tulee olla pääosiltaan erittäin selkeät ja yksiselitteiset, jotta tukihakemusten käsittely tapahtuu nopeasti ja tuki saadaan yrittäjille maksuun pikaisesti. Pitkittyneen koronapandemian myötä nopea käsittely on entistäkin suuremmissa arvossa, kun yrittäjien tilit ovat tyhjiä ja velkaantuminen ääri rajoilla.

Taksiliikennettä harjoittavien yritysten joukossa on kuitenkin muutamia sellaisia yrityksiä, joiden liiketoiminnassa on tapahtunut jotakin muista saman alan yrityksistä täysin poikkeavaa. Tämän vuoksi myös yksilöllisten selvitysten ja perusteluiden on voitava vaikuttaa tukipäätöksiin. Näiden poikkeustapausten käsittely ei kuitenkaan saa viivästyttää ns. perustapausten käsittelyä.

Suomen Taksiliitto ry

Jaakola Ville  
Suomen Taksiliitto ry